

לעילוי נשמת

יומטוב בן אסתר אליאסי ז"ל

שרה בת חוטה כחלון ז"ל

ת.ג.צ.ב.ה

טעות גורלית

עיון בפרשת השבוע על פי "התורה והמצוה" למלבי"ם

הרחבתו יוחרר לטובה וממנו בעצמו יאירו אורים לצדיקים וישרי לב. ע"כ צריך דוקא עם הקדושה העליונה לרדת עד עומק של שפלות החיים, לקיימם כפי מה שהם ולזככם לאט לאט, עד שיעלו אל מה שנועד להם ע"פ חכמת יוצר כל ב"ה. וכיון שעוד לא באתם עד אותה המעלה איך לקשר את כל החיים בירידתם כמו שהם אל התעודה העליונה, וחפצכם להחריב את המצב של ההוה כדי לבנות על משואותיו עולם מתוקן במהרה, ולא לשכללו קמעא קמעא עד שישבו לתיקון השלם ויוחזר הרע לטוב, ע"כ שונו למערתכם, להוסיף עוד מעלה, עד שמרוב החכמה והקדושה תוכלו דוקא על ידה לרדת מטה מטה אל החיים, לתקנם כפי חפץ השם יתברך.

רעד. הדור אזור, אייכו תרימר ירחי שתא, אמרי משפט רשעים בגיהנם שנים עשר חודש. הרגישו בעצמם שהם צריכים עכשיו להתרומם עד אותה המעלה של קרבת החכמה האלהית, עד שעם כל רוממותם ותביעותיהם הגדולות, עכ"ז יהיו מלאי רצון מהחיים ועסוקים בתיקונם, כמו שאנו רואים שחפץ השם יתברך הוא בהכשרו ע"פ מדתו. אמנם לזה הם צריכים להחליף כמה ענינים מעצם טבע נפשם, שיהיו צריכים להשתנות ע"פ ההשקפה הזאת של הצורך להעלות את החיים כמו שהם אל מעלתן הראויה, ולא לשאוף למהפכה פתאומית שא"א לה בלא חרבן העולם. ע"כ יחדו לזה אותו הזמן הנועד לתקן את הנפשות מצד קלקולים הנדבקים בעצם טבעם, להכשירם לצד הטוב בשינוי עצמיותם.

8. אורות עמו ע"ז; אורות התחיה כ"ז

ההתגברות הרוחנית העליונה מחזקת את התכנים המעשיים ומגברת את ההתענינות בעולם ובהיים וכל אשר בס. רק בזמן החרבן, וקרוב לו, שהחיל הישראלי נעתק מאדמתו והוצרך להכיר את תעודתו רק במעמדו הרוחני המופשט, הושרשה ביהידים הדרכה לפרישות מחיי שעה בשביל חיי עולם, וגם ע"ז יצאה מחאה שמימית. אבל כאשר הגיע התור של בנין האומה בארצה, והצורך המעשי של הסדורים המדיניים והחברתיים נעשה חלק מתכנית פעלי הכלל, הרי הם הם גופי תורה, וכל מה שיתרחבו הגורמים המעשיים ויתבססו יותר יפעל הרוח המלא קדושה וחיי אמת על העולם ועל החיים, ואור ישראל יאיר פני תבל בכליל יפעתו.

1. במדבר י', י"א-י"א, א

(יא) ויהי בשנה השנייה בחדש השני בעשרים בחדש זעלה הענין מעל משכן העדת: (יב) ויסעו בני ישראל למסעייהם ממודבר סיני ... (כג) ויסעו מהר יהודה ... (לה) ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה יהודה ויפצו איביה ויגסו מיטאיף מפניך: ... (א) ויהי העם כמותאננים רע באני יהודה ...

2. דברים א', ו-ב, א

(ו) יהיה אלהינו דבר אלינו בחרב לאמר רב לכם שבת בהר הזה: (ז) פנו וסעו לכם ובאו הר האמרי ... (ח) ראה נתתי לפניכם את הארץ באו ורשו את הארץ אשר נשבע יהוה לאבותיכם ... (ט) ונסע מזורב ... (כב) ותקרבון אלי כלכם ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו וינזפרו לנו את הארץ ... (כו) ולא אבייתם לעלת ותמרו את פי יהוה אלהיכם: ... (א) ונפן ונסע המדברה דרך ים סוף כאשר דבר יהוה אלי ונסב את הר שיער ימים רבים:

3. רס"י במדבר י', ל"ה

ויהי בנסע הארץ - עשה לו סמניות מלפניו ומלאחוריו לומר קאין זה מקומו ולמה נכתב כאן כלי להפסיק בין פורעניות לפורעניות וכו' כלואתא בכל כחצי הקדס.

4. מלבי"ם דברים א', ו

מה שנתעכבו במדבר ארבעים שנה ... הם בחטאם גרמו כ"ז, ... כי השי"ת רצה להביאם אל הארץ תיכף, עד שגם מה שנתעכבו בהר סיני קרוב לשנה היה רע בעיני ה', כי אלמלא חטאו בעגל היה מביאם אל הארץ תיכף אחר מתן תורה ... רק ע"י שחטאו בעגל הוצרכו להתעכב עד שנתכפר להם חטא העגל ועד שעשו המשכן וחנכו אותו שכ"ז נסבב ע"י חטא העגל, עד שבעת גמרו חינוך המשכן וסדור הדגלים אמר ה' רב לכם שבת בהר הזה, ר"ל הנה ישבתם והתעכבתם פה זמן רב יותר מדאי כי אני רציתי שתסעו אל הארץ תיכף אחר מ"ת, וע"כ:

5. כלי יקר דברים א', ו

רב לכם שבת בהר הזה פנו וסעו לכם. זו תוכחה ראשונה על שהאנשים שנאו את הארץ ונתישבו בהר זה ישיבה של קבע ולא פנו

פניהם אל הארץ מקום מיוחד לקיום המצות, ורב לכם הוא מלשון רב לכם בני לוי. כלומר המעט הוא המרד והמעל הזה כי רב הוא באמת לכם ענין שבת ישיבה של קבע בהר הזה, פנו הסבו פניכם אל הארץ וסעו לכם אל עצמות מקור שלכם כי משם נוצר חומר של אדה"ר ... ואמר ונסע מחורב ונלך את כל המדבר וגו' והיה לו לומר ונפן ונסע מחורב כדרך שאמר פנו וסעו. אלא כך אמר להם עדיין בפחותכם קיימתון כי אני אמרתי פנו וסעו שכשתלכו מן הר חורב מקום שלמדתם עליו תורה תפנו פניכם אל הארץ מקום שמירת התורה כי לא המדרש עיקר אלא המעשה. ואתם בלכתכם מחורב רוח אחרת היתה עמכם ליסע ממקום מיוחד לת"ת ואל מקום שמירת המצות לא פניתם פניכם ובמרדכם אתם עומדים לשנוא את הארץ, לכך אמר ונסע מחורב ונלך את כל המדבר ... אבל אחר מעשה המרגלים שיעד להם עונש גדול חזרו בתשובה שלא בטובתם ושם נאמר ונפן ונסע - ו"א שהאשימם על שברחו מן הר חורב כתינוק הבורח מבית הספר, וע"ז אמר רב לכם כי הימים אשר ישבתם בהר לא היו בעיניכם כימים אחדים באהבתם אותם, אלא כימים רבים של צער וזהו רב לכם שהיה רב והרבה לכם שבת בהר הזה לכם ולא לי.

6. אורות עמו ק"ד; למהלך האיראות בישראל ב'

לכלואה של שאיפה זו צריך דוקא, שצבור זה יהיה בעל מדינה פוליטית וסוציאלית וכסא ממלכה לאומית, ברום התרבות האנושית, ... והאידיאה האלהית המוחלטת מושלת שמה ומחיה את העם ואת הארץ במאור חייה. למען דעת, שלא רק יהידים חכמים מצוינים, חסידים ונזירים ואנשי קדש, חיים באור האידיאה האלהית, כי גם עמים שלמים, מתוקנים ומשוכללים בכל תקוני התרבות והישוב המדיני; ... הכוללים בתוכם את כל השדרות האנושיות השונות, מן רום האינטליגנציה האמנותית, הפרושית, המשכלת והקדושה, עד המערכות הרחבות, הסוציאליות, הפוליטיות והאקנומיות, ועד הפרולטריון לכל פלגותיו, אפילו היותר נמוך ומגושם.

7. עין אי"ה שבת א', ב', רע"ג-רע"ד

רעג. יצתה ב"ק וא"ל להחריב עולמי יצאתם, חזרו למערתכם. הדעה האלהית אמנם הלא היא למעלה למעלה מחכמת כל חכם, היא הסכימה שדוקא מכל הרעות וכל ההשפלות הנמצאות בהוה ומכל סדרי החיים המקולקלים, ... תצא האורה היותר שלמה, כשאחר כל